

Nr 336.

Av herr **Nylander**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 95, med förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 95 med förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. m. har Kungl. Maj:t föreslagit, att den nya kungörelsen skulle träda i kraft den 1 juli 1920. Någon motivering, varför denna dag valts för ikraftträdandet, finnes icke i det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet. Såsom skäl torde dock kunna anföras, att med nästkommande juni månads utgång upphör giltigheten av den nu gällande förordningen i detta ämne. Det är emellertid att märka, att hitintills hava de av de senaste årens riksdagar beslutade nya dyrtidstilläggen blivit tjänstemännen tilldelade från och med början av det år, då de blivit fastställda. Det synes svårt att förstå, varför samma princip icke skall få tillämpas allt fortfarande. Tvärtom synas verkliga realskäl tala härför. Det finnes icke någon anledning att antaga, att den i propositionen föreslagna förhöjningen i nu utgående dyrtidstillägg beror därpå, att man anser, att under innevarande års senare hälft en prisförhöjning av livsförnödenheter m. m. skall äga rum. Det är i stället tydligen den nuvarande höga prisnivån, som Kungl. Maj:t ansett böra betinga de högre dyrtidstilläggen. Men under sådana förhållanden synes konsekvensen böra fordra, att tjänstemännen böra få komma i åtnjutande av de högre dyrtidstilläggen från årets början. En sådan anordning synes så mycket mera påkallad, som tjänstemännen genom Kungl. Maj:ts förslag icke i tillräcklig grad erhålla kompensation för dyrtiden. Höjning av dyrtidstilläggen till belopp utöver hälften av grundtalet torde emellertid av statsfinansiella skäl, huru rättvist det än vore, icke kunna ifrågakomma.

Vad beträffar beräkningen av de högre kostnader, som av ett beslut i ovan antydd riktning skulle bliva en följd, så är att märka, att enligt propositionen skulle den föreslagna höjningen av dyrtidstilläggen från tredjedelen till hälften av grundtalet för lönebelopp över 100 kronor i månaden betyda en merutgift av 26 miljoner kronor, räknat med nuvarande grundtal av 141 och med hänsyn tagen jämväl till befatt-

ningshavare med högre lön än 7,200 kronor. Den sålunda angivna merutgiften torde avse hela året. Vid verkställda beräkningar av den verkliga kostnadsökningen enligt Kungl. Maj:ts förslag i fråga om olika personalgrupper har detta antagande bekräftats. I genomsnitt synes ökningen uppgå till inemot 12 procent. Då kostnaderna för dyrtidstilläggen år 1919 uppgått till något över 225 miljoner kronor, skulle från denna utgångspunkt kostnadsökningen uppgå till i runt tal 27 miljoner kronor pr år. Räknar man emellertid med den av finansministern angivna siffran, 26 miljoner, skulle kostnadsökningen per halvår bliva cirka 13 miljoner kronor, vilket belopp alltså anger statens ytterligare utgifter för dyrtidstilläggen, om förhöjningen göres retroaktiv från den 1 januari 1920. Å riksstaten behöver emellertid icke hela detta belopp komma till synes, utan gäller det här allenast att bereda medel till den del av ökningen, som belöper på andra än affärsverken. Då Kungl. Maj:t räknat med en totalkostnad under år 1920 till ett belopp av 262 miljoner kronor, varav 112 miljoner kronor för affärsverken och 150 miljoner kronor för övriga verk, torde man vara berättigad antaga, att i runt tal 7.5 miljoner kronor skulle erfordras för höjning av de å riksstaten av Kungl. Maj:t begärda anslagen. Detta belopp synes lämpligast bära utgå från kassaförslagsfonden.

På grund av vad jag sålunda anfört får jag hemställa,

att riksdagen måtte vidtaga den ändring i Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. m., att det föreslagna förhöjda dyrtidstillägget måtte beräknas från och med innevarande års ingång samt att de till följd härav ökade kostnaderna måtte utgå från de anslag, som för de respektive dyrtidstilläggen föreslagits i Kungl. Maj:ts proposition, och att slutligen till bestridande av de ytterligare kostnaderna för dyrtidstillägg åt befattningshavare vid verk och institutioner, som icke i propositionen särskilt angivits, å tilläggsstat för år 1920 såsom förslagsanslag anvisa, utöver vad i propositionen föreslagits, ett belopp av 7,500,000 kronor.

Stockholm den 27 februari 1920.

Erik Nylander.